

ARABISCHE NACHTEN

Op Zoek Naar Een Vrouwentaal

Al jaren is *het Affront* op zoek naar een vrouwelijke dramaturgie, een vrouwelijke theatertaal. Na 5.000 jaar manncultuur voorwaar geen werk van één adem! Een stuk intrinsieke vrouwelijkheid terugvinden is één ding, ze ook nog als dusdanig (h)erkennen is een ander; we zijn nu eenmaal blind voor onze eigen ideologie. Om een kritische blik op een samenleving te kunnen werpen is juist het vrouwenstandpunt zó interessant, omdat vrouwen een stuk buiten die samenleving staan, er dus minder blind voor zijn. Ook al staan vrouwen weinig in de publieke belangstelling, juist hun levens zijn dikwijls sprekend voor een cultuur.

Inspiratie

Inspiratie zoeken in een andere cultuur werkt bevrijdend: de kwaliteiten van een andere samenleving maken onze eigen gebreken zichtbaar en omgekeerd. Wij willen op zoek gaan naar de rijkdommen van die andere cultuur, ze naast onze eigen cultuur leggen, ervan proeven, komen tot *the best of both worlds*, en nog een stuk verder gaan. En waar anders zoeken dan bij onze burens? Arabische cultuur is in ons midden, en we kunnen er niet langer omheen. Gelukkig maar. De ontmoeting tussen deze twee culturen zal ongetwijfeld verrijkend zijn. En hoe verschillend ook, in oorsprong liggen de Westerse en Arabische cultuur dicht bij elkaar dan velen willen weten.

De Arabische en Westerse cultuur zijn dochters van eenzelfde stam, die zich van elkaar afgevend hebben om hun eigen weg te gaan. Het is tijd voor een familiereünie. Niet om de culturen weer samen te smelten, maar om schatten uit te wisselen.

Arabische vrouwen

De Arabische cultuur bood ons twee aanknopingspunten bij onze zoektocht naar een vrouwentaal. Door de segregatie van de seksen in de Islamcultuur hebben vrouwen in hun gemeenschap een eigen taal en cultuur ontwikkeld en bewaard, naast de manncultuur. Vrouwen groeien nog steeds op en leven grotendeels in afgescheiden ruimtes. Waar de ontmoeting met mannen bijna onmogelijk gemaakt wordt, heeft de solidariteit onder vrouwen enorme groeiën gekregen.

In de Arabische cultuur overleefde ook de buikdans of Oriëntaalse dans, een oude en universele dansvorm, afkomstig uit de tijd van de vrouwenculturen en in oorsprong als vruchtbaarheidsritueel opgevoerd. Het is in zijn essentie een authentieke vrouwendans, die pas later, vooral onder invloed van het Westen dikwijls verloederde tot verleidingsdans. In de essentie van deze dans ligt dus een stuk authentieke vrouw-en(lichaams)taal.

Sluierdans

Op de scène maken we een ontdekkingstocht naar de cultuur van Arabische vrouwen en hun zijn-in-de-wereld. We willen hun cultuur plaatsen naast onze Westerse cultuur en kijken wat zij ons te leren hebben. Al dansend willen we een deel van hun cultuur integreren in ons lichaam om zo te komen tot een stuk authentieke vrouwentaal. We willen naar de essentie van deze Oriëntaalse dans gaan, en die essentie is niet 'Oriëntaals', maar *vrouwelijk*. Concreet inspireren we ons op de oude Babylonische mythe van de godin Ishtar, die haar minnaar in de onderwereld ging terughalen en zeven sluiers moest afwerpen om bij hem te komen. Tijdens haar tocht bloeide niets meer op aarde; haar terugkeer en wedervereniging met haar minnaar luidde de lente en de voortzetting van het leven op aarde in. Ook wij willen zeven symbolische sluiers afwerpen bij het zoeken naar een bevrijde vrouwentaal, zeven aspecten van vrouwencultuur in de Islam en bij ons. We dansen door zeven poorten, door de rijkdom van twee culturen, en zien waarheen de dans ons voert.

Vera Van den Berghe

Arabische Nachten

Een gedicht met zeven sluiers
Twee culturen één ontmoeting
Feest!

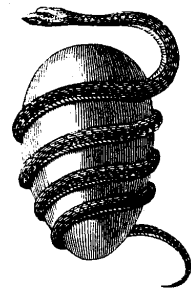
Zij is Fitna, een fatale vrouw
Zij zoekt zichzelf
verstoort de rust

Arabische nachten
Vrouwenkrachten

Zij danst haar buik
Ontmoet haar lichaam
Haar verhaal
een eigen taal
een vrouwentaal

Dans door zeven poorten
Feest van zeven sluiers
!

Philip Demeester

I

Je suis là et ailleurs, je viens
présente par mon corps vous parler
des merveilles imperceptibles
pour celui qui a déjà rejoint les
ténèbres de l'ignorance
Celui qui a foulé mon sol
jamais n'oubliera
car l'empreinte est profonde et fleurit malgré
la stérilité qui germe dans les têtes du pou-
voir

...
Leïla Houari

DE VERBODEN VROUW

Fitna

Wat niet bestaat kan niet gedacht
 Wat niet leeft kan je niet voelen
 Het licht is uit
 En Fitna is mijn lijf

Mijn lijf is rede
 Mijn geest is voelen
 Ik ben de chaos
 Ik ben het leven
 Dans naar mij
 Doorheen je nacht
 Ik ben het punt oneindig
 Het vierkant van het ei

Dans naar mij
 Er is geen ander leven
 Kwetsbaar straalt mijn schoonheid
 Volheid is mijn kracht

Het duister is mijn licht
 En Fitna is mijn lijf

Philip Demeester

Wij geloven, dat de heersende taal de taal van de heersenden is.

Wij geloven, dat het denken passioneel moet zijn, dat het uit de buik moet opborrelen.

Wij geloven, dat het academische spreken maar op één voet staat: de voetnoot.

Wij geloven dat het pure spreken een spreken voor het spreken is, een l'art pour l'art, dat voortspruit uit hoofden die hun lijf al lang vergeten zijn.

Wij geloven dat we moeten denken met dezelfde levensdrift waarmee we leven.

Wij geloven, dat we de werkelijkheid moeten doordenken tot ons hart gaat wenen.

Wij geloven dat het denken denken moet zijn voor jou en mij, denken dus met tranen in de ogen.

Philip Demeester

Wie spreekt mijn taal?

“Hoor mijn stem...” schreeuwt een vrouw in Hiroshima, en zingt en huilt en danst. Hier op de scène, voor jou en mij, met de armen hoog vooruit. Want ze brandt. Hier in mijn hart. “En toch krijgt het me niet klein...” zegt Nadia. Hoor de zachtheid in die naam. Ze zwijgt, beweegt nauwelijks haar lippen. Is dit Nadia of een actrice die onhoorbaar zegt: “Papa kan ze kussen”? Want: “Dit is mijn droom, dit is mijn gevecht. Als je wil vechten, als je wil vechten samen met mij, neem dan je hand van je lijf, en reik mij je hand. Vecht, vecht samen met mij. Dit is mijn gevecht, dit is mijn droom.” Zwart op wit.

Theater: een bevochten droom, een gedroomd gevecht

Want tussen droom en werkelijkheid staat taal. Als bind- en scheidingsteken. Bedoeld voor de ander: seksegenoten maar ook vrouwen. Wie luistert mag een rol uitkiezen - hoewel de vrouwenrollen zeldzaam zijn. Bertold Brecht wist al: “het theater theaert”, en we kunnen er gerust aan toevoegen: “het theater mannert”.

Onze taal is mannelijk en dus ook onze cultuur, onze kunst en zeker ons theater. De bewijslast leggen we in de handen van wie het tegendeel beweert. Geen oordeel, zeker geen veroordeling, gewoon een vaststelling: het woord waarin we wonen, het land waarin we dromen - vrouwen zowel als mannen - is mannelijk. Of we er ons thuis in voelen, is een andere vraag. Zij kan waarschijnlijk alleen gesteld worden in een andere taal.

Vrouwen zijn nauwelijks aan het woord gekomen. Ze konden het niet bereiken. Of de tijd was te kort, het papier al op. Hun woorden zijn al lang vergeten. Ik ken ze niet, ken jij ze nog?

En toch. Telkens opnieuw proberen vrouwen hun verhaal te leven, hun eigen dromen te verhalen. Een verhaal dat zich verhaalt op het verhaal van de taal: een nieuwe taal blijkt nodig. Niet meteen volledig nieuw natuurlijk, want ik wil wél dat je mij begrijpt. Maar toch voldoende nieuw zodat het grijpen strelen wordt. En troost en tederheid. Om vergeten woorden op te roepen, om te dromen en te delen.

Het theater is een gedroomde plaats om dit gevecht te dromen, dus het leven aan te reiken. Voor een bevochten droom, een vrouwendroom. Vrijuit kan je hier de aap uithangen (in dit geval dus de apin) en geen haan (i.c. hen) die er naar kraait wanneer je droom een nachtelijke merrie wordt. Dat zwarte gat dat scène heet is zelf niets dan een breuk, en ieder weet: hier ben ik nooit alleen. Een stem doorbreekt de glazen wand, een

publiek deelt in je droom. En de poëet in ons zegt ja.

In de breuklijn van het woord danst een vrouw

De woorden die we spreken bespreken de taal die we hanteren om te behandelen wat anders onbegrijpbaar blijft, ontsnapt aan onze geest. En zo vergeten dat ik gewoon bij jou wil zijn. Nestwarme noemt de rede dat, en verwoordt zo wat mijn lichaam niet vertaalt.

Minder poëtisch nu: hoe verder de taal zich van de poëzie verwijderd, hoe éénduidiger en rationeler ze dus wordt, hoe minder het lichaam - en dus de hèle vrouw - zich terugvindt. De Man heeft geen probleem: hij staat stevig in zijn schoenen, van taal en rede, van cultuur en kunst en heeft bijgevolg geen woorden nodig voor zijn dromen, zijn migraine. Wij, de vrouwen onder ons, hebben wél dat ei op, maar kunnen ook niet wonen in die woorden.

Maar er is meer en gelijk ook minder: welke woorden voelen brede heupen wegen volle borsten huilen eigen pijn? Welke letters spellen onderdrukking? En welke zinnen dromen volle lippen?

Een minimum aan rationaliteit blijft onontbeerlijk voor elke vorm van communicatie. Ook een vrouwentaal kan er niet omheen, terwijl ze weet: in die taal kan ik mij begrijpbaar maken, maar ik verlang ernaar dat je me elders streelt. Lees maar, er staat niet wat er staat...

Daarom kan een vrouwentaal, zoals elke nieuwe taal, enkel ontstaan in de breuklijnen van de bestaande, en voorlopig nog voornamelijk mannelijke taal. Waar woorden stokken of een stem hysterisch overslaat, waar een lichaam toonloos verderdraast of een redenering in haar benen bijt; in deze en andere scheuren kunnen woorden nieuwe associaties wekken, kan een nieuwe vrouw geboren worden.

In *Papa kan ze kussen* wordt het normale discours voortdurend onderbroken door stiltes die nét te lang zijn, of weer niet lang genoeg, op de verkeerde plaats vallen of eindeloos op zich laten wachten... Gebroken woorden die het hart verscheuren op TV, maar op de scène luistert het vermoeden: “Hier klopt iets niet”. En de vrouwen in de zaal -dus enkele mannen ook maar lang niet alle vrouwen- zwijgen stil en weten: “Dit is ons verhaal”. Als regisseur kruip je onder tafel met je buik vol pijn, want al heb je alle stiltes één voor één geopend, in je hoofd theaert het theater verwoed zijn klokkenspel.

Dochters van Hiroshima leeft in flarden tekst, stottert in gespleten stilte, en de spasmen blijken dans te zijn. Een vrouw beleeft, een lijf beweegt; ik begrijp haar niet maar ik voel pijn. De pijn van deze vrouw, een vrouwenpijn. En vraag me niet waarom.

7 VROUWEN OP ZOEK NAAR EEN TAAL

In de stilte van een breuk danst een vrouw haar leven

Het gevecht om een breuklijn, om een droom achter onze rede, om een redelijkheid die niet de onze is...: een gedroomd gevecht. Want groeit hier niet een leven waarvan we enkel konden dromen? Het leven van een vrouw?

Als regisseur rest je dan alleen nog: majeutiek. Verloskunde van een nieuwe taal, zoeken naar het nieuwe leven in de breuk. Ben je vrouw of man, wat maakt het uit: het volstaat poëet te zijn.

Maar het lichaam dat de leegte vult met woord en dans, en de taal die zo geboren wordt, dit lichaam en die taal zijn vrouw. Niet zoals de rede haar betekent, niet als schaduw die de mannen in het zonlicht plaatst, maar vrouwelijk zoals alleen een vrouw een vrouw kan zijn. De rede zegt dan: autonoom. Dit lichaam en die taal zijn één en toch weer niet, zoals de breuk waaruit ze zijn ontstaan. Deze vrouwentaal wordt zelfstandig onafhankelijk en treedt het vrouwenlichaam tegemoet. Hallo! Ben jij het! Dag lichaam? Dag taal? En als er genoeg gefluisterd wordt, en dus geluisterd en gedanst -mannen noemen dat dan koffieklets- dan sterft die taal misschien niet af. En leeft geleidelijk opeens een ander lichaam op, op het toneel dus in je huis. Voorwaar, een droom.

Spreek met mij, ik ben een mens

Maar er is meer. Er is altijd meer maar meer is minder hier: word ik als man nog aangesproken? Waarschijnlijk niet wezenlijk voor een vrouwen-

taal, maar als man blijft het een onvergetelijke ervaring: niet aangesproken worden. Vrouwen hebben het hier wat minder moeilijk: het woord wordt nooit tot hen gericht, en als dit toch gebeurt dan zijn het woorden van een ander.

Zwart/wit sprak enkel vrouwen aan. Ik, bleke vrouw, sta hier voor jou, ook een vrouw, zoals ik ben geboren (naakt dus voor de mannen) en ik vraag je zacht: is mijn verhaal ook jouw verhaal en droom jij ook diezelfde droom? Geef je mij je hand? Ga je mee met mij, wandelen in die droom en vechten voor een eigen leven? Geef mij je hand. Dit is mijn droom, dit is mijn lijf.

Wie verwoordt de dromen die ik zoek?

Ik geef je mijn hand. Ik ga op stap en zoek tot nieuwe lijnen breken, scheuren waarin nieuwe talen leven, andere dromen zich verhalen. Jij vindt een breuklijn in de rede, in de wereld van de macht (dag papa); je zwarte zuster leert je dromen en te leven; en Hiroshima toont dat dansen hopen is.

Geef mij je hand ik neem je mee, toon mij de weg ik ben verloren. Ik weet dat iemand naar je hunkert en tussen alle woorden woordloos verwoordend zoekt naar nieuwe woorden. Laat je lijf nu praten met jouw eigen vrouwentaal en laat die taal weer praten met een nieuwe taal en wie weet vind jij al dansend tussen al die dromen ruimte voor je vrouwentaal en ruimte voor je eigen lijf. En droom je plots jouw eigen taal.

Ik denk maar dat ik zwijg. Ik oefen mij in pijn of breek een muur van woorden rond de harem. Wat verhalen hun verhalen, welke dansen zijn hun dromen? Dansen dromen pijn en woord. Een gedroomd verhaal een vrouwentaal.

Philip Demeester

Van zijn theater maken

*"je zou toneel moeten spelen
waarin je mensen imiteert"*

het vulgairste excuus:
ik hou teveel van jou
het grofste verwijt:
dit is niet links maar kunst

geef me wat sociale zonnenschijn
ik ben te moe om nog te slapen
je had niet eens een krant
hoe kan ik van je houden

ik maak theater, ik ben links
ik maak theater en geen kunst
zolang ik in de mens geloof
maak ik theater en geen kunst

probeer het te verwerken
probeer het te aanvaarden
leg je hoofd er niet bij neer
de guillotine is al opgesteld

Philip Demeester

If this is power you've been fucked

zeg niet dat hitler een fascistje was
ik was het zelf jij bent het ook
zeg niet het heeft geen zin ik leef
je leeft nog steeds als onderdrukker

zeg niet het kan niet meer gebeuren
jij gelooft de wartaal die ik schrijf
geloof me niet geloof een ander niet
zeg niet je weet het wel maar denk

als dit mijn vrede is dan ben ik laf
je weet het ook verberg je niet
als dit een oorlog is dan sterf ik nu

zeg niet dat hitler een fascistje was
wie leeft vandaag wie krijgt je macht
vertrouw niet wat ik zeg: hij liegt

Philip Demeester

ZWARE HEUPEN

Dans met woorden

Raqs Sharqi is de dans van de bevrijde vrouw. Als je het op de juiste manier doet, druk je je eigen waarheid als vrouw uit.
Suraya Hilal

Raqs Sharqi is een kunst met heel veel expressiemogelijkheden: verdriet, boosheid, schoonheid, alle hoogte- en dieptepunten van het leven. Het erotische aspect vormt hier onderdeel van, maar is niet het enige. Ik ben niet tegen erotisch in de dans, maar het hangt af van het muziekstuk of de elementen van de muziek. De erotiek die bij buikdans uitgedrukt wordt is al gauw stereotiep, te veel poses en geen echte vrouwelijke sensualiteit, niet haar echte seksuele gevoelens, maar het idee dat vrouwen hebben over wat mannen sexy vinden. Een goede danseres brengt niet alleen mannen in vervoering maar ook vrouwen en niet alleen emotioneel, ook spiritueel. Raqs Sharqi is voor iedereen.

Suraya Hilal

Oriëntaalse dans of Raqs Sharqi wordt in het Westen meestal nogal denigrerend 'buikdans' genoemd. De dans is echter veel ruimer dan de rollende buikbewegingen die de Westerlingen destijds verblindden. Toch is de term *buikdans* niet onbruikbaar voor een dans die zo vanuit het centrum, vanuit de buik komt. Het Oriëntaalse slaat op de traditie, *buik* slaat op de essentie van deze dans.

Een universele dans

Buikdans is waarschijnlijk de oudste dans ter wereld, zo oud als de krachtige seksualiteit die hij uitdrukt. Het is in oorsprong een universele dans. In verschillende werelddelen zijn sporen van gelijkaardige dansen teruggevonden. Zo leeft in Hawaï nog steeds de Hula, terwijl ook de Maori's in Nieuw Zeeland een dergelijke dans kennen. Deze *universaliteit* heeft veel te maken met de merkwaardige gelijkenis tussen de verschillende oude culturen, die voornamelijk vrouwenculturen waren: godheden en priesters waren vrouwelijk, en de belangrijkste maatschappelijke functies werden bekleed door vrouwen. Vrouwen waren draagster van het mysterie van de voortplanting en symbool van vruchtbaarheid van de aarde en hadden daardoor een hoge status bij de oudste volkeren.

Rituele kunst

Dans was, zoals elke kunst, in oorsprong verankerd in de religie (de godin-cultus). In de ruimste betekenis kon je de dans als een vruchtbaarheidsritueel beschouwen. Hij werd gebruikt in religieuze rites, als magische dans om de voortzetting van het ras en de vruchtbaarheid van de aarde te verzekeren. De bewegingen van het middenrif en de heupen spelen in de dans de belangrijkste rol, omdat de buik nu eenmaal het terrein is van seksualiteit, bevruchting, zwangerschap en geboorte. Aan de basis van buikdans ligt dus de celebratie van de levenskracht; de dans maakte deel uit van essentiële levensaspecten. Het lichaam werd gebruikt om spiritualiteit te bereiken en contact met de godheid te krijgen.

Onderdrukking

De dans werd echter in de loop der tijden onderdrukt als zijnde deel van een cultus (de godin-cultus) die weggedrukt werd door nieuwe systemen zoals de Joods-Christelijke cultuur. De zogenaamde vruchtbaarheidscultus verloor aan betekenis, en daardoor ook deze dans die er een uiting van was, om uiteindelijk zelfs als schadelijk voor de nieuwe moraal veroordeeld te worden. De in oorsprong religieuze dans evolueerde in een meer profane richting, werd een kunst, en kon zo -hoewel nog lang en dikwijls onderdrukt- toch overleven. Het gebied bij uitstek waar buikdans overleefde is de Arabische wereld, met Egypte als centrum.

Overlev(er)ing

Buikdans overleefde bij een ras dat minder onderhevig was aan de religieuze controle die de dans (en de cultus) probeerde te vernietigen. Deze mensen behoorden niet tot één land, maar zwierven. In elk land waar ze zich vestigden leefden ze in de periferie van de samenleving, en werden nooit volledig geaccepteerd. Dit waren de oorspronkelijke zigeuners, die van India kwamen en westelijk reisden, richting Europa. Eén van de landen waar ze stand hielden was Egypte; en dit land werd uiteindelijk de bakermat van buikdans als volwaardige kunstuiting. De meest bekende zigeunerdanseressen zijn dan ook de Egyptische *Ghawazee*. Zigeuners waren sociaal niet aanvaard, ze bezaten een grotere vrijheid, waardoor ze ondanks de beperkingen van de latere Islam deze dans verder konden ontwikkelen. En zo gebeurde dat tesamen met de Islamisering de dans verder verspreid werd en zich ontwikkelde in vele Arabische landen.

LICHTE VOETEN

Egypte als bron

Egypte heeft na haar eigen grote beschaving de ene bezetting na de andere ondergaan, maar de aard van haar cultuur is grotendeels onveranderd gebleven. Gewoonten bij geboorte, dood, en huwelijks-ceremonieën zijn bewaard gebleven, en vormen een amalgaam met Islamitische gebruiken. Zo ook de dans, gevoed in het hart van de cultuur, beschermd door stads- en plattelandsbevolking. In de loop der tijden zijn ook aangepaste vormen ontstaan, die ontwikkeld werden aan koninklijke hoven en harems van de heersende klassen.

Vanaf het ontstaan van de Islam scheidde Egypte zich af van de westerse politieke en culturele activiteiten van het Grieks-Romeinse rijk, en sloeg zijn eigen Oriëntaalse weg in. Caïro werd één van de hoofdsteden van de Islam en een leidend centrum voor de ontwikkeling van de specifiek Oriëntaalse muziek (en dus ook dans).

Egypte incorporeerde de theorie van Griekse en Perzische muziek, en werd vanaf de 9e eeuw een belangrijk muziekcentrum, waarin klassieke Arabische muziek een wetenschap werd.

Van de 7e tot de 10e eeuw beleefde de Islamitische cultuur een gouden tijdperk. Waar wij hier in de 'donkere Middeleeuwen' zaten, was de Islam een centrum waar wetenschap en kunst

volop bloeide.

Kunst en klassieke muziek ontwikkelden zich volop, met steun van en aan de hoven en academische instituten, een traditie die nog steeds bestaat. Hoewel de dans minder theoretisch werd bestudeerd, ontwikkelde die zich tesamen met de muziek, daar beiden onlosmakelijk met elkaar verbonden waren.

Ook vrouwen kregen een plaats in dit bloeiende culturele gebeuren, en niet alleen als danseres. Zo waren er de *Awalim*, intellectuele vrouwelijke artiesten, die zich bekwaamden in poëzie, zang en dans. Zij werden bijzonder gerespecteerd en stonden hoog op de maatschappelijke ladder.

Levende traditie

Oriëntaalse dans behoort tot de *orale* traditie van Egypte, en van de hele Arabische wereld. Het wordt aangeleerd van moeder tot dochter en van familie tot familie, en heeft zijn eeuwenoude essentie nauwelijks verloren. Zo bestaat naast de klassieke traditie van *hofdansen* nog steeds een levende *volksdanskunst*, gevoed in de verschillende clans op het platteland en in de stad.

Een westerse ontdekking

In de 18e eeuw werd de mysterieuze Oriënt door het Westen (her)ontdekt: reizigers, waaronder vele kunstenaars, beschreven of schilderden fascinerende taferelen van deze mysterieuze streken, en buikdans vormde één van de belangrijke aantrekkingspunten. Dit was het begin van een toeristische 'boom', die niet onopgemerkt aan de Oriëntaalse kunstenaars voorbijging. Onder invloed van het Westen werd buikdans een belangrijk toeristisch gegeven. Dit had helaas soms een verloedering van de dans tot gevolg. De wetmatigheden van de westers geïnspireerde showbusiness gingen dikwijls voorbij aan de eisen van de dans, en entertainment werd soms belangrijker dan schoonheid en inhoud. Toch blijkt de dans sterk genoeg om ook deze aanvallen op haar essentie te overleven.

bronnen:

SURAYA HILAL: Al Raqs Al Sharqi - An Historical Perspective

WENDY BUONAVENTURA: Belly Dancing - The Serpent and the Sphinx

Woordendans

Ze is bijna naakt; in het vuur van de dans zijn haar sluiers afgevallen en haar brocaten jurken gleden op de grond... een wonderlijk juweel glinstert en flitst in de kloof tussen haar borsten; lager omwikkelt een gordel haar heupen, en verbergt het bovendee van haar dijen; tenslotte is er de welving van haar ontblote buik boven de gordel, ingesneden door een navel, die met zijn melkkleur en rozige vingernageltinten herinnert aan een gegraveerd onyx sieraad.

Karl Huysmans

Het is het Westen zelf die deze door en door vrouwelijke dans het etiket 'obsceen' opplakte, als projectie van haar eigen taboes omtrent (vrouwelijke) seksualiteit.

Vera Van den Bergh

Ze wiegde van de ene naar de andere kant als een bloem gewiegd door de wind. De juwelen in haar oren zongen in de lucht, onzichtbare vonken schoten uit haar armen, haar voeten en haar kleren, en zetten de mannen in vuur en vlam. Een harp zong, en de menigte antwoordde met gejuich. En allen zaten ze met opengesperde neusgaten, huiverend van verlangen.

Flaubert

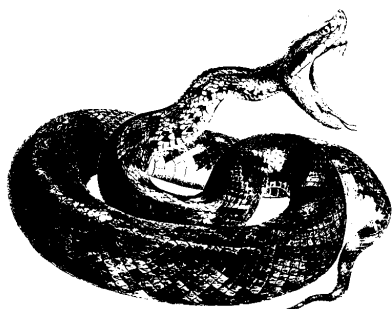
FITNA :

Mernissi geciteerd

Als mannen vrezen de vrouwen te zien bezwijken voor hun mannelijke charmes, waarom hebben ze dan het dragen van de sluier niet voor zichzelf ingesteld? Gaan mannen ervan uit dat ze minder goed in staat zijn om het hoofd te bieden aan verleidingen dan vrouwen? Worden mannen minder goed in staat geacht dan vrouwen om zich te beheersen en om weerstand te bieden aan hun seksuele impulsen? Het verbod voor vrouwen om zich zonder sluier te vertonen geeft aan hoe bang mannen zijn om hun zelfbeheersing te verliezen en zich te laten gaan in *fitna*, telkens wanneer ze een ongesluisde vrouw tegenkomen. De consequenties van zo'n instelling doen ons denken dat vrouwen geacht worden beter weerstand te kunnen bieden dan mannen.

Waarom vreest de Islam *fitna*? Waarom vreest de Islam de invloed van de seksuele aantrekkingskracht die vrouwen op mannen uitoefenen? Veronderstelt de Islam dat de man een vrouw geen seksuele bevrediging kan geven en dat zij, als zij dus vrij werd gelaten, wanorde zou veroorzaken door op zoek te gaan naar andere mannen? Veronderstelt de Islam dat vrouwen een groter seksueel vermogen hebben dan mannen?

Toegeven dat de seksualiteit van de vrouw actief is, betekent een schokkende bekentenis voor de maatschappelijke orde, met verregaande consequenties voor haar gehele structuur. In tegenstelling tot de passiviteit en de frigiditeit van de vrouw volgens Freud, lijken de verlangens van de vrouw op seksueel gebied volgens Imam Ghazali een zware belasting te vormen en de noodzaak voor de man om die te bevredigen wordt een zwaar drukkende maatschappelijke plicht.

De Christelijke opvatting volgens dewelke het individu tragisch wordt verscheurd tussen twee polen -het goede en het kwade, het vlees en de geest, het instinct en het verstand- is heel verschillend van de Mohammedaanse opvatting. De Islam heeft een theorie over de instincten die verder is uitgewerkt en die dichter ligt bij de Freudiaanse opvatting van de libido: *instincten in hun oorspronkelijke vorm zijn energie*. De energie die voortvloeit uit de instincten is zuiver in die zin dat ze geenszins het idee van goed of kwaad insluit, omdat de vraag of iets goed of kwaad is zich pas voordoet wanneer de maatschappelijke bestemming van de mens in aanmerking wordt genomen. Het individu kan slechts overleven binnen een maatschappelijke orde, en iedere maatschappelijke orde veronderstelt nu eenmaal een bepaald aantal wetten. Het geheel van wetten bepaalt in welke mate dat bijzondere gebruik van de instincten goed of slecht is. Niet de instincten zelf, maar het gebruik dat mensen ervan maken, is nuttig of schadelijk voor de maatschappelijke orde. Binnen de Mohammedaanse orde is het individu diens gevolg niet verplicht om, vanwege het principe, zijn instincten te onderdrukken of om ze te beheersen, hem wordt alleen gevraagd ze te gebruiken overeenkomstig de eisen van de goddelijke wet.

Gods wil

Zo leveren agressie en seksuele lust, wanneer ze in de goede richting worden gestuurd, een positieve bijdrage aan de Mohammedaanse orde, maar wanneer ze worden onderdrukt of slecht worden gebruikt, kunnen ze die orde aantasten.

Maar als de *vleselijke lust* wordt aangewend overeenkomstig Gods wil, dient hij de belangen van God en van het individu in beide werelden: *hij verheft het bestaan op aarde en in de hemel*.

Een deel van Gods wil op aarde is het voortbestaan van het menselijk ras zeker te stellen en de seksuele lusten zijn daartoe van nut. Tegelijkertijd is het aardse seksueel genot een voorsmaak van het genot dat de mens te wachten staat in het Paradijs, wat hem er toe aanzet alles te doen om dit Paradijs te bereiken. Op grond van de tweevoudige aard van de seksuele lust (aards en hemels), en van het tactische belang ervan in de strategie van God, zou het reguleren van de geslachtsdrift ook onder Gods gezag moeten staan. Overeenkomstig Gods belangen was het reguleren van de geslachtsdrift een van de voornaamste middelen waartoe Mohammed zijn toevlucht nam, teneinde een nieuwe maatschappelijke orde op aarde te vestigen, in het heidense Arabië van die tijd.

Actieve seksualiteit

In de Christelijke samenlevingen worden de seksuele voorschriften opgelegd door een sterke internalisering gedurende het socialiseringsproces. Islamitische samenlevingen doen die voorschriften door barrières van buitenaf naleven, zoals de gedragsvoorschriften met betrekking tot de scheiding der seksen. Het verschil tussen de Christelijke en Islamitische samenlevingen schuilt echter minder in hun internaliseringsmechanisme dan in hun opvatting over de seksualiteit van de vrouw. In samenlevingen waarin het isoleren van en het toezicht houden op vrouwen overheersen, is de opvatting over de seksualiteit van de vrouw impliciet actief, maar daar waar die methoden van toezicht op en inperking van het gedrag van de vrouw ontbreken is de opvatting van de seksualiteit van de vrouw passief.

Dubbel

De Mohammedaanse samenleving wordt gekenmerkt door een tegenstelling tussen wat men kan noemen *een expliciete theorie* en *een impliciete theorie* van de seksualiteit, en dus door een dubbele theorie over de dynamiek der seksen. De expliciete theorie is de in onze tijd overheersende opvatting dat mannen een agressieve seksualiteit hebben, terwijl vrouwen eerder een passieve seksualiteit zouden hebben. De impliciete theorie, die veel meer verdrongen is in het onderbewustzijn der Mohammedanen, wordt geïllustreerd aan de hand van het magistrale werk van Imam Ghazali. Deze ziet in de beschaving, onder andere, een *poging om de vernietigende, verslindende macht van de vrouw in te dammen*. Vrouwen moeten onder de duim worden gehouden om te voorkomen dat mannen hun maatschappelijke en godsdienstige plichten verzaken. De samenleving kan slechts voortbestaan door instel-

FATALE VROUW

lingen te creëren ten gunste van de mannelijke overheersing, via verschillende kunstgrepen, waaronder de segregatie der seksen en het hebben van meer dan één vrouwelijke partner door de gelovige.

Qaid

Die twee theorieën, de impliciete en de expliciete, hebben één punt gemeenschappelijk: de *qaid* macht van de vrouw (*de macht om mannen om de tuin te leiden en te overwinnen, niet door geweld, maar door list en intrige*). Maar terwijl de impliciete theorie een link probeert te leggen tussen de *qaid* macht van de vrouw en haar zwakke gestel, symbool van haar ondergeschiktheid waartoe God heeft bevolen, beschouwt Imam Ghazali die macht als het meest destructieve element in de Mohammedaanse maatschappelijke orde, waarin vrouwelijk synoniem is met duivels.

De hele Mohammedaanse organisatie van sociale betrekkingen binnen de familie en de verdeling van de ruimte over de seksen kan men begrijpen op grond van de *qaid* macht die de vrouw bezit. De maatschappelijke orde komt dan naar voren als een poging die macht de kop in te drukken en de verwoestende gevolgen ervan teniet te doen.

Fitna

Het idee van de seksueel actieve vrouw, en de angst daarvoor komt in de Islamitische samenlevingen best tot uiting in het begrip *fitna*. *Fitna* betekent wanorde, chaos, maar ook *moie vrouw*, met het idee van een *femme fatale* wiens verleidingskunst mannen hun zelfbeheersing

doet verliezen. Kortom: *fitna* betekent maatschappelijke chaos, ontstaan uit seksuele wanorde die door een vrouw veroorzaakt wordt.

De theorie van Ghazali legt een direct verband tussen het handhaven van de maatschappelijke orde en de deugdzaamheid van de vrouw, en dus de bevrediging van haar seksuele behoeften. De maatschappelijke orde zal worden gehandhaafd als de vrouw zich beperkt tot haar echtgenoot en geen *fitna*, of chaos, schept, door andere mannen te verleiden tot onwettige seksuele verhoudingen. Imam Ghazali laat doorschemeren hoeveel vrees, gemengd met ontzag, wordt opgeroepen door de constatering dat de seksuele verlangens van de actieve vrouw een belasting vormen, wanneer hij toegeeft hoe moeilijk het voor een man is om een vrouw te bevredigen.

Angst

Het wekt dus geen verbazing dat de agressiviteit van de Islamitische vrouw, die seksueel actief is, beschouwd wordt als naar buiten gericht. De aard van haar agressiviteit is immers seksueel. De Mohammedaanse vrouw is begiftigd met een fatale aantrekkingskracht, die de wil van de man om haar te weerstaan aantast en hem terugdrijft in een passieve en onderworpen rol. Hij heeft geen keus; hij moet wel bezwijken voor haar aantrekkingskracht, vandaar dat de vrouw wordt geïdentificeerd met *fitna*, chaos, met de tegen de samenleving en tegen God gerichte krachten van de wereld...

Des Duivels

Er schuilt een zekere ironie in het feit dat de Mohammedaanse en de Europese theorie tot dezelfde conclusie komen - de vrouw is een vernietigende kracht ten aanzien van de maatschappelijke orde, ofwel omdat ze actief is, volgens Imam Ghazali, ofwel omdat ze dat niet is, volgens Freud. Twee zo verschillende maatschappelijke orden als die van Freud en Ghazali hebben de spanningen tussen godsdienst en seksualiteit op verschillende wijzen geïntegreerd. In de Freudiaanse visie op het Christelijke Westen bijvoorbeeld, wordt de seksualiteit op zich aangevallen, gedegradeerd tot iets dierlijks en veroordeeld als anti-beschaving.

De Islam heeft een heel andere weg gekozen. Niet de seksualiteit wordt aangevallen, en gedegradeerd, maar de vrouw. Zij wordt aangevallen omdat zij de belichaming en het symbool van de bandeloosheid is. Zij is *fitna*, de polarisatie van het onbeheersbare, de levende verbeelding van de gevaren der seksualiteit en van haar onmetelijke vernietigende vermogen.

uit: FATIMA MERNISSI: *Sexe Idéologie Islam*

Imam Ghazali (1050-1111) geciteerd

Maar de begeerte behelst ook zeker nog een ander teken van Gods Wijsheid, onafhankelijk van haar rol om de mens een nageslacht te bezorgen: wanneer men de begeerte namelijk bevredigt, ervaart men een genot dat zonder weerga zou zijn, als het blijvend was: het is een voorsmaak van het genot dat de mens te wachten staat in het Paradijs, want hem een zinsgenot te beloven dat hij niet geproefd heeft zou vruchteloos zijn... Dus, dit zinnelijk genot, zo beperkt vanwege zijn voorbijgaande aard, is een krachtige drijfveer om de mens ertoe te brengen het volledige, eeuwige genot te bereiken en dus zet het de mens ertoe aan God te vereren teneinde dat genot te bereiken. Het verlangen daarin te slagen is op die manier zo sterk dat het de mens helpt te volharden in de naleving van Gods geboden die hem zullen leiden naar het paradijselijke genot.

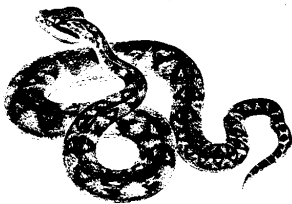
Want het is de plicht van de man de deugdzaamheid van de vrouw te beschermen. Kortom, het betaamt de man vaker of minder vaak seksuele betrekkingen met zijn vrouw te onderhouden, al naar gelang de vrouw daaraan behoefte heeft teneinde deugdzaam te blijven.

In die zin lijkt de vrouw op Satan, omdat ze aanzet tot het kwade en dat aanlokkelijk maakt.

VROUWEN ...

Merlin Stone geciteerd

Die religie die open en ontvankelijk stond ten opzichte van seks, noemen wij nu met een neerbuigende houding 'vruchtbaarheidscultus'. De onze zou misschien 'steriliteitscultus' kunnen heten.

In de vroegste historische tijden bestonden begrippen als *eerbaarheid* en *fatsoen* niet.

In Arabië was er de nationale verering van de Zonnegodin Al Lat (letterlijk: godin) en de godin Uzza. Mohammed maakte daar een einde aan met de god Allah (letterlijk: god). Veel van de Joods-Christelijke mythologie werd daarbij overgenomen.

De slang (nu als fallisch symbool beschouwd) werd als vrouwelijk symbool vereerd in het Nabije en Midden Oosten, verbonden met vruchtbaarheid en groei. Vele godinnen werden als of met slang afgebeeld. Bijvoorbeeld de Cobra Godin (Ua Zit) in Egypte. De cobra was bekend als Het Oog, een symbool van mystiek inzicht en wijsheid.

In de verering van de vrouwelijke godheid was seks haar gave aan de mensheid. Het was gewijd en heilig. Zij was de Godin van seksuele liefde en voortplanting.

In den beginne aanbaden de mensen de Scheppers van het Leven, de Meesteres van de Hemel. Bij de vroegste dageraad van de religie was God een vrouw. Weet u nog wel?

Elke vrouw moet als het eigendom van één man in bezit gehouden worden, zodat er geen twijfel blijft over de identiteit van de vader van de kinderen die zij zou kunnen baren, vooral van haar zonen. Stamverwantschapslijnen volgens de mannelijke kant bleven onmogelijk zolang men vrouwen toestond als in seksueel opzicht onafhankelijke mensen te functioneren, waarbij zij kinderen bleven baren, waarvan het vaderschap onbekend was of onbelangrijk werd geacht.

Van bij de eerste menselijke samenlevingen was religie één van de belangrijkste aspecten van het maatschappelijke leven. Religieuze mythes leefden bij de mensen en goddelijke levens werden weerspiegeld in de samenlevingsvormen. Voor zover men kan nagaan waren vrouwen de centrale figuren in deze mythes en godsdiensten, zowel als in het dagelijkse leven. Gewoonlijk worden deze religies omschreven als de godincultus. De vrouw werd vereerd als geefster van leven, als draagster van het mysterie van de voortplanting en vruchtbaarheid. Ook in het Nabije en Midden Oosten, bakermat van de Christelijke en Islamitische cultuur bloeide de godincultus.

Wie was zij

In de pre-historische tijden waren volkeren kleiner en niet samengebracht onder grote staten zoals nu. Zo had ieder volk ook zijn eigen versie van de godin-cultus, over de grote lijnen gelijk, verschillend in de details en verdere evolutie. De Goddelijke Voor-Moeder was gekend onder vele namen in het Midden en Nabije Oosten: Innin, Inanna, Nana, Nut, Anat, Anahita, Istar, Isis, Au Set, Ishara, Asherah, Ashtart, Attoret, Attar en Hathor.

De godin was niet alleen een *vruchtbaarheids-godin*, ze werd voorgesteld als *actieve scheppers, krijgsvrouw, rechter en raadgever*, ze was met andere woorden actief op elk gebied van het

maatschappelijk leven.

In het begin regeerde zij alleen, later verwierf zij een zoon of een broer, die ook haar minnaar en gemaal was. De godin had een overwicht over de jonge god, die ook kleiner werd afgebeeld. Jaarlijks werd een gewijde seksuele vereniging van de jongeling met de godin gevierd. Zijn naam was Damuzi, Tammuz, Attis, Adonis, Osiris of Baäl.

Vrouwelijke samenleving

De oude maatschappijen, die de Godin vereerden, waren matriarchaal. De hoge status van vrouwen gaf aanleiding tot de verering van vrouwelijke godheden, of omgekeerd. Er bestond een moeder-stamverwantschap-systeem (matrilineariteit) en voorouderverering.

In vroege maatschappijen hanteerden de vrouwen de hoofdbronnen van rijkdom: zij waren eigenares van het huis, voortbrengster van voedsel, verschaften onderdak en zekerheid. *De man was economisch afhankelijk van de vrouw.*

Kenmerken van de oude maatschappij waren dus: matrilineair, matriarchaal en polyandrisch (dwz veelmannerij).

In Egypte bestond er bijvoorbeeld matrilineariteit in de troonsopvolging. Broeder-zuster huwelijken ontwikkelden zich later teneinde de man kans te bieden op koninklijke voorrechten. De Godincultus werd voorgegaan door priestressen.

... CULTUREN

Gewijde seks

In bijbelse tijden was het voor vrouwen nog gebruikelijk binnen het tempel-complex te leven, dat in de vroegste tijden het hart zelf van de gemeenschap was. De tempels bezaten veel van het bouwland en de kudden tamme dieren, stelden te boek wat er op cultureel of economisch gebied te vermelden was, en functioneerden in het algemeen als de centrale regelende instanties van de maatschappij. Vrouwen die op het heilige gebied van de Goddelijke Voormoeder woonden, kozen hun minnaars uit de mannen van de gemeenschap, de liefde bedrijvend met degenen die naar de tempel kwamen om de Godin eer te bewijzen. Onder deze mensen werd de seks-daad als heilig beschouwd, zo heilig en kostbaar dat deze werd bedreven binnen het huis van de Scheppers van hemel en aarde en van alle leven. Als één van Haar vele aspecten werd de Godin als de beschermgodheid van seksuele liefde ver-eerd.

Mannelijke evolutie

In de loop van de geschiedenis was er een universele evolutie naar mannelijke godheden, en een hogere status van mannen in de samenleving. Deze gebeurde soms geleidelijk, soms prompt en brutaal. Hoe belangrijk die eerste vrouwen voor de ontwikkeling van onze huidige cultuur ook mogen zijn, feit is dat hun samenlevingsvormen overal ter wereld uiteindelijk werden onderdrukt ten voordele van patriarchale godsdiensten en samenlevingen. In het Midden en Nabije Oosten bleef de vrouwenreligie nog duizenden jaren bestaan als volksgodsdienst om uiteindelijk volledig onderdrukt en vergeten te worden door het Christendom, en later de Islam.

Anti-seks

De anti-seks houding van de Hebreëen, en later het Christendom, is ontwikkeld uit politieke motieven. Een meer mannelijke cultuur was uit op macht over land en bezittingen; en die waren voor mannen alleen toegankelijk wanneer een vader-zoonverwantschaps- en erfelijkheidssysteem (patrilineariteit) werd ingevoerd en het oude matrilineaire systeem werd vernietigd.

Sinds de tijd van Mozes werd van de vrouwen maagdelijkheid voor het huwelijk en trouw tijdens het huwelijk geeist. Duidelijkheid in verband met het vaderschap was daarbij het doel.

De bijbel

Ook in het bijbelse land en tijd bestond de godin-cultus. De geschiedenis en de bijbel geven duidelijk aan dat er een vrij hardhandige repressie gevoerd is tegen alle elementen en mensen van de oude religie.

De profeten en priesters van de Hebreëen de-gradeerden vrouwen tot privé-eigendom van vader of echtgenoot. Zij ontwikkelden het begrip *seksueel zedelijk gedrag voor vrouwen*.

De godin-cultus moest worden bestreden en dus werden al haar activiteiten als zondig, gericht tegen Jahweh, en als *onzedelijk* bestempeld.

Er waren massale slachtingen van gemeenschappen die deze cultus nog beleden.

Gemanipuleerde verhalen

Een van de methoden die gebruikt werden om de overgang naar de mannensamenleving te stimuleren was het manipuleren van de mythes. De bijbel is onderworpen aan censuur van priesters die de macht hadden te beslissen over wat er in opgenomen werd. De mythe van Adam en Eva is klaarblijkelijk onder kringen van geleerden gemaakt met bepaalde politieke doeleinden. Zo wordt er heel wat van de symboliek uit de godin-cultus gebruikt. Het sprekendste voorbeeld is echter het scheppingsverhaal. De bijbel beweert dat het een man is die de wereld geschapen heeft, als eerste aanspraak op stamverwantschap via de mannelijke lijn. In de godincultus waren mannen en vrouwen tegelijk geschapen door de godin. In de mannenreligie is de schepper een man, wordt de eerste mens naar zijn beeld geschapen: een man. En uit de man wordt dan een vrouw gemaakt. Dus tegen alle biologische gegevens in: de man komt niet uit de vrouw, maar de vrouw uit de man!

Bron: MERLIN STONE: Eens was god als vrouw belichaamd

Een man geciteerd

Ik ben de Natuur, de universele Moeder, meesteres van alle elementen, het oerkind van de tijd, heerseres over alle dingen van de geest, koningin van de doden, koningin ook van de onsterfelijken, de enige manifestaties van alle goden en godinnen die er zijn. Mijn wenk regeert de schitterende hoogten van de Hemel, de heilzame zeebries, de beklagenswaardige stilten van de wereld beneden. Hoewel ik in vele vormen word ver-eerd, onder vele namen bekend ben en door verschillende riten gunstig word gestemd, aanbidt de gehele aarde mij.

Apuleius

Als men zich de tijd dat de mens op aarde leeft met 2000 jaren voorstelt, dan bestaat de hegemonie van de mannen slechts sinds een jaar. En als men dat grafisch voorstelt en daarvoor een lijn van twee meter lengte gebruikt, dan is het laatste gedeelte, van het mannenoverwicht slechts een millimeter lang.

Richard Fester

DE ANDERE KANT

El Saadawi geciteerd

De opvoeding van Arabische meisjes bestaat uit een onafgebroken reeks waarschuwingen voor dingen waarvan wordt verondersteld dat ze schadelijk, verboden, schandelijk of ongodsdienstig zijn. Een meisje wordt er daarom in getraind haar eigen gevoelens, behoeften en wensen te onderdrukken en het vacuum te vullen met het tegemoetkomen aan de verlangens van anderen. De opvoeding van meisjes is een langzaam proces van vernietiging, een geleidelijke verstikking van haar persoonlijkheid en verstand. Een meisje dat haar persoonlijkheid en het vermogen om zelfstandig te denken heeft verloren, zal doen wat de anderen haar zeggen. Ze zal een stuk speelgoed worden in hun handen, en het slachtoffer van hun beslissingen.

Ouders moedigen onwetendheid bij hun dochters aan en willen dat ze eenvoudig en naïef blijven. Een *blind poesje* is het meisje dat een doorsnee Egyptische man het meest geschikt vindt als echtgenote.

Als een meisje haar leven verliest, is dat niet zo'n ramp als wanneer ze haar maagdevlies zou verliezen.

De Arabische maatschappij heeft een vervormd idee van eer. De eer van een man is veilig zolang de vrouwelijke leden van zijn familie een ongerept maagdevlies hebben. Eer heeft meer te maken met het gedrag van de vrouwen dan met zijn eigen gedrag.

De Vrouwelijke Seksualiteit En Haar Regels

De Islam heeft een progressieve visie op de geschiedenis. Het jaar 622, de *Hijra* (Hidzra), is het jaar Eén van de beschaving. Voor de *Hijra* was er de *Jahiliya*, het tijdperk der barbaarsheid, het tijdperk der onwetendheid. Gedurende de *Jahiliya* waren promiscuïteit en laxisme de kenmerken van een toen ongebreidelde seksualiteit; onder de Islam daarentegen, wordt seksualiteit voorgesteld als onderworpen aan regels. Als het zo is dat promiscuïteit en laxisme het kenmerk zijn van een zekere barbaarsheid, dan is de enige seksualiteit die door de Islam is geciviliseerd die van de vrouw. De seksualiteit van de man wordt gekenmerkt door promiscuïteit (vanwege de polygamie) en laxisme (vanwege de verstoting).

Eer en maagdelijkheid

Zelfs in deze tijd moet ieder klein Arabisch meisje in het bezit zijn van dat heel dunne vliesje dat maagdevlies wordt genoemd en beschouwd als een van de essentieelste delen, zo niet hét essentieelste deel van haar lichaam. Het bestaan alleen van het maagdevlies is evenwel niet voldoende. Het vliesje moet overvloedig rood bloed kunnen produceren dat tijdens de huwelijksnacht een duidelijk zichtbare vlek nalaat op het witte laken.

De reputatie en standing van een familie kunnen onherroepelijk verloren gaan als een dochter

haar maagdevlies voortijdig verliest, zelfs als ze het slachtoffer van een verkrachting is. Daarom worden gevallen van verkrachting zorgvuldig geheim gehouden en maar zelden openbaar gemaakt. Zo blijft de aanrander buiten schot. De werkelijke misdadiger is veilig, buiten het bereik van de arm der wet, maar het slachtoffer dat haar maagdelijkheid, haar maagdevlies verliest, is gedoemd voor de rest van haar leven haar eer te verliezen. Het doet er niet toe hoe en op welke leeftijd ze haar maagdelijkheid verliest. Haar maagdevlies is haar eer en kan dan niet meer vervangen worden.

Polygamie

De enige voorwaarde die het recht van de man op polygamie beperkt, is de vrees voor onrechtvaardigheid, een subjectief gevoel dat heel moeilijk te definiëren is op juridisch niveau.

Mannen en vrouwen worden geacht gelijksoortige instinctmatige driften te bezitten; maar mannen hebben recht op vier wettige partners om hun driften te bevredigen, terwijl vrouwen zich tevreden moeten stellen met in het gunstigste geval één man, en soms met ternauwernood een kwart man. Aangezien polygamie noodzakelijk is voor de volle bevrediging van de geslachtsdrift bij mannen, kan men zich afvragen of de angst voor de omgekeerde situatie -een vrouw met vier echtgenoten- niet ten grondslag ligt aan de veronderstelling dat vrouwen onverzadigbaar zijn, een veronderstelling waarop de hele Mohammedaanse opvatting van de vrouwelijke seksualiteit is gestoeld.

Verstoting

Evenals polygamie vindt de verstoting een verklaring in de instincten, maar terwijl polygamie de hevigheid van het seksuele verlangen van de man betreft, heeft verstoting betrekking op het grillige karakter ervan. Verstoting bespaart de man een vermindering van zijn seksuele begeerte ten gevolge van sleur. Het doel van de verstoting is de gelovige te verzekeren van een voortdurende opwindning door het vervangen van de lustobjecten, binnen het kader van het huwelijk, teneinde hem te beschermen tegen de verleiding om *zina* (ontucht) te plegen.

Een religieuze plicht

Seksuele bevrediging van beide partners wordt noodzakelijk geacht om overspel te voorkomen. Het begrip *muhsan*, dat *beschermen* betekent, wordt juridisch uitgelegd als *huwelijk* en tevens als *kuisheid*, omdat een getrouwd persoon *muhsan* zou moeten zijn, *goed bewaakt* tegen

IS EEN SPIEGEL

overspel door de bevrediging van zijn of haar behoeften binnen het wettige kader van het huwelijk.

Het woord *zina* is synoniem voor onwettige geslachtsgemeenschap - *elk seksueel verkeer tussen twee personen die noch wettig met elkaar gehuwd zijn noch in concubinaat samenleven*. *Zina* omvat zowel ontucht (van ongetrouwde personen) als overspel (van tenminste één getrouwd persoon, dat wil zeggen een *muhsan*). Vóór de Islam werd *zina* blijkbaar niet beschouwd als een zonde, een misdrijf tegen de godsdienst. Met de Islam werd het een misdrijf, tegen God, tegen zijn wetten en tegen de gevestigde orde.

Het huwelijk wordt warm aanbevolen aan gelovige mannen en vrouwen als middel tot bescherming tegen *zina*. Ieder gemeenschapslid dat seksueel gefrustreerd is, wordt beschouwd als een potentieel gevaar. Dat is de voornaamste reden waarom de Islam gekant is tegen een ascetische leefwijze en gelovigen met een vrome en heilige roeping aanspoort om vrome echtgenotes te zoeken. Seksuele onthouding wordt sterk afgeraden.

Echtgenotes moeten op elk moment van de dag seksueel beschikbaar zijn opdat de man beschermd is tegen *zina*, want, zoals het voorbeeld van de Profeet aangeeft, de enige manier om weerstand te bieden aan de ongeoorloofde verleiding van een andere vrouw is razendsnel de eigen vrouw op te zoeken.

De Idda

De wet van het vaderschap laat zich samenvatten door het beroemde spreekwoord *Het kind behoort aan het bed*. Een kind dat in een huwelijk wordt geboren behoort aan de echtgenoot, ook al is hij niet de biologische vader. Een getrouwde zwangere vrouw wordt geacht bevrucht te zijn door haar man en het kind behoort hem toe. De Idda is de periode die een weduwe of gescheiden vrouw moet wachten vooraleer zij opnieuw kan huwen, en wordt uitgedrukt in menstruatiecycli. Op die manier kan een zwangere vrouw niet hertrouwen, waardoor het vaderschap onzeker zou zijn.

Voorbehoedmiddelen en abortus

In de meeste Arabische landen is abortus illegaal.

Voorbehoedmiddelen zijn over het algemeen toegelaten. Toch beschouwen bepaalde religieuze Islamitische gezagsdragers abortus als iets dat niet door de godsdienst is verboden als het gebeurt binnen 120 dagen vanaf het begin van de zwangerschap. Daarbuiten geldt een absoluut verbod, tenzij bewezen is dat abortus noodzakelijk was om het leven van de moeder te redden, die niet opgeofferd mag worden om het kind te redden, omdat zij de bron is van zijn leven.

Revolutie

De nieuwe gezinsstructuur, die een revolutie betekende in de zeden van het pre-Islamitische Arabië, had ten doel de mannelijke superioriteit in te stellen en de belangen van het patriarchaat te beschermen. Polygamie, verstoting, het verbod op *zina* en de garanties voor het vaderschap zijn allemaal instituties die de overgang hebben bevorderd van de oude structuur, waarin het gezin gebaseerd was op een zeker zelfbeschikkingsrecht van de vrouw, naar de nieuwe structuur waarin het gezin is gebaseerd op het principe van de mannelijke superioriteit. De Profeet achtte het van wezenlijk belang om, teneinde de Moslimorde te vestigen, een systeem in te voeren waarin het Moslimgezin onder het gezag van de mannen werd geplaatst. Hij leverde een verwoede strijd tegen de seksuele praktijken van zijn tijd, waarin de echtverbintenissen slap en onstabiel waren, zowel voor mannen als voor vrouwen.

uit:

FATIMA MERNISSI: *Sexe Idéologie Islam*
NAWAL EL SAADAWI: *De Gestuierde Eva*

Mernissi geciteerd

Het recht op polygamie en verstoting, dat uitsluitend was voorbehouden aan mannen was, zo lijkt het, een vernieuwing in het Arabië van de zevende eeuw. Uit sommige historische gegevens blijkt dat de huwelijksbanden gevarieerder en minder aan regels gebonden waren in die tijd. Bepaalde echtvormen waarborgden de vrouw een zelfbeschikkingsrecht; zij kon haar echtgenoot zelf uitzoeken en hem wegsturen, als ze dat verlangde.

De angst voor zelfbeschikking van de vrouw staat centraal bij de wijze waarop het gezin georganiseerd is in de Mohammedaanse orde, waarin die zelfbeschikking gelijk gesteld wordt aan *fitna*. Als de vrouwen op maatschappelijk niveau niet onder de duim en in de gaten worden gehouden, worden de mannen onherroepelijk geconfronteerd met haar onweersaanbare seksuele aantrekkingskracht die onvermijdelijk *fitna* en chaos veroorzaakt door hen aan te zetten tot *zina*, ongeoorloofde geslachtsgemeenschap.

De koran geciteerd

Huw van de vrouwen, die goed schijnen in uw ogen, er slechts twee, of drie, of vier; maar wanneer gij vreest dat gij niet billijk zult handelen, neemt er dan slechts één of neemt bijzitten...

ZEVEN SLUIERS

minnaars, geefster van licht en leven, maar ook oorsprong van duisternis en destructie. Eén van de mythes rond Ishtar dateert van 4500 voor Christus en verklaart de verandering van seizoenen.

Een mythe

Ishtars echtgenoot *Tammuz* stierf en ging naar het land van duisternis, dat ook de vruchtbare schoot van de aarde was, de plaats van wedergeboorte. Ishtar wilde hem redden, kleede zich in al haar glorie en slaagde erin de onderwereld binnen te glippen. Ze ging door zeven maal zeven poorten, en bij elke zevende poort verloor ze, als toegangsprijs, één van haar juwelen en sluiers, en was na de laatste poort geheel naakt.

Gedurende Ishtars afwezigheid groeide niets op aarde, noch was er enige liefde of viering van welke aard ook. Alleen wanneer de godin van de onderwereld terugkeerde, met al haar sluiers weer op hun plaats, haar geheimen opnieuw verborgen voor sterfelijke ogen, was de voortzetting van het leven op aarde verzekerd. Haar wedervereniging met Tammuz werd jaarlijks gevierd in de lente en drukte de hergeboorte van de natuur uit.

Sluierdans

De dans van de sluiers van Ishtar werd bekend als de Welkomdans of de dans van Shalomé (welkom in het Hebreeuws). In één van de bijbelse herwerkingen van oude mythes danst Salomé de dans van zeven sluiers in ruil voor het hoofd van Johannes de Doper.

Symbolen

De sluier heeft een oude geschiedenis en veel betekenissen. Essentieel symboliseerde de sluier het verbergen, verzegelen van kennis. Dit gaat terug tot Isis, hoogste godin in het oude Egypte in wiens mond de volgende woorden gelegd werden: *ik ben al wat geweest is, wat is, wat zal zijn, en geen sterfelijk mens heeft ooit mijn sluier opgelicht.*

De sluier houdt ook seksueel mysterie in. In de Islam zijn vrouwen vaak gesluierd om hun seksualiteit aan het oog van vreemden te onttrekken. In vele godsdiensten is het bedekken van het hoofd met sluier of hoed een teken van onderdanigheid of respect.

In de buikdans wordt de sluier dikwijls gebruikt, als frivool rekwisiet, maar ook in zeer spirituele dansen.

Oermoeder

Eén van de oudste prototypes van de vrouwelijke godheid-oermoeder is *Ishtar*, Babylobische godin van liefde en sensualiteit, een maagd met

Arabische Nachten

de zeven sluiers:

de spiritualiteit van de aarde

gemeenschappelijke isolatie

versierde schoonheid

de rationaliteit van het lichaam

de onuitputtelijke bron van haar sekse

de kracht van haar zwakte

de sluier opgelicht

Het Affront

poëzie: Leïla Houari

regie en scenografie: Philip Demeester

choreografie: Philip Demeester

fitna: Vera Van den Berghe

danskoor: Myriam Borremans, Aziza El Achouch, Veerle Verbeeck

dramaturgie: Vera Van den Berghe

kostuumadvies: Anouch Pasques

danstraining: Vera Van den Berghe

affiche/fotografie: Marleen Peeters

produktieleiding: Vera Van den Berghe

het AFFRONT vzw

Vaart 10

3000 Leuven

016/23 90 51

het AFFRONT vzw is een erkend Netwerkproject